

UMEÅ UNIVERSITET

REGEL - LOKALA BESTÄMMELSER FÖR ELITIDROTТАRES DUBBLA KARRIÄRER VID UMEÅ UNIVERSITET

Typ av dokument:	Regel
Datum:	2022-06-10
Dnr:	FS 1.1-1120-22
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	2022-06-10 -- tills vidare
Område:	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå
Ansvarig förvaltningsenhet:	Planeringsenheten/Idrottshögskolan
Ersätter dokument:	Policy-dubbla karriärer, elitidrott och studier vid Umeå universitet. Dnr: FS 1.1.1503-18 Datum: 2018-08-28

Innehåll

1.	Beskrivning	3
2.	Bakgrund.....	3
3.	Organisering	3
4.	Studentens respektive universitetets åtagande	3
4.1	Definition av elitidrottsstudent	4
4.2	Internationella studenter	4
4.3	Antagning och krav	5
5.	Avtal.....	5
5.1	Handläggning och kopior	5
5.2	Giltighetstid.....	5
6.	Anpassade studier.....	5
6.1	Framförhållning	6
6.2	Distansstudier	6
6.3	Fördröjd eller ökad studietakt.....	6
7.	Undervisning	7
7.1	Föreläsningar	7
7.2	Schemaläggning och gruppindelningar	7
7.3	Praktik/VFU (verksamhetsförlagd utbildning).....	7
8.	Prov (examinationsformer)	8
8.1	Prov på annan ort.....	8
8.2	Prov vid annan tidpunkt.....	9
8.3	Andra examinerande moment	9
8.4	Tidpunkt för examination	10
8.5	Kandidat och magister-/master examensarbete.....	10
9.	Ekonomi.....	10
9.1	Ersättning till fakulteter/institutioner/enheter/lärare.....	10

UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

I detta dokument beskrivs Umeå universitets regel - lokala bestämmelser för elitidrottarens dubbla karriärer. Regeln beskriver de möjligheter som elitidrottsavtalet innebär för studenten samt vilka anpassningar som institutioner/enheter utifrån bästa förmåga ska tillgodose.

2. Bakgrund

Den nationella modellen för Riksidrottsuniversitet (RIU) innehåller fyra utvecklingsdelar:

1. Av Riksidrottsförbundet (RF) uttryckta behov av särskilda utbildningsinsatser.
2. Möjligheten för elitidrottaren att anpassa universitetsstudier till elitidrotten.
3. Främjandet av en utvecklingsmiljö som möjliggör satsning på elitidrott.
4. Samverkan mellan idrottsrörelsen och lärosätet avseende praktisk elitidrottsforskning.

Kärnan i modellen handlar om att lärosätet ska möjliggöra s.k. Dubbla karriärer (DK). En *dubbel karriär* inom idrott sammanfattar kraven på elitidrottare att framgångsrikt påbörja, utveckla och slutföra en elitidrottskarriär som en del av en livslång karriär, i kombination med strävan efter utbildning.¹

Denna regel är baserad på de *Nationella riktlinjerna för Dubbla karriärer* och den nationella manual som tagits fram av Riksidrottsförbundet tillsammans med representanter från Riksidrottsuniversitet och Elitidrottsvänliga lärosäten. Dokumentet ersätter tidigare beslutat dokument, *Policy-dubbla karriärer, elitidrott och studier vid Umeå universitet*, Dnr: FS 1.1.1503-18 Datum: 2018-08-28.

3. Organisering

Rektor har delegerat ansvar och organisation utifrån Riksidrottsuniversitetsavtalet² och organisationen kring elitidrottsavtal till Idrottshögskolan.

4. Studentens respektive universitetets åtagande

För att elitidrottsavtalet ska fungera krävs att studenten planerar sitt idrottande och sina studier samt att studenten i god tid (se p. 6.1) meddelar studievägledare eller berörda lärare när den är i behov av en studieanpassning.

Studenten bär ansvaret för att initiera kontakt med ansvarig personal vid Umeå universitet såsom lärare, program-/studievägledare, programansvarig och/eller Idrottshögskolans DK-koordinator och DK-vägledare för att be om hjälp vid behov av studieanpassningar i de fall idrotten sammanfaller med studierna. Universitetets medarbetare ska bistå med hjälp för att ge studenten goda förutsättningar att kombinera elitidrott med akademiska studier vid Umeå universitet och samtidigt må så bra som möjligt.

¹ Riksidrottsförbundet. (2018). Nationella riktlinjer för elitidrottarens dubbla karriärer - Vägledande rekommendationer för kombinationen elitidrott och högskolestudier vid Riksidrottsuniversitet (RIU) och Elitidrottsvänliga lärosäten (EVL). Stockholm: Riksidrottsförbundet. Hämtad 220419: <https://www.rf.se/contentassets/12b2b3db9b88485e847b3c7771d21b3d/nationella-riktlinjer-dubbla-karriarer.pdf>

² Avtal angående Riksidrottsuniversitet (RIU) mellan RIU/EVL-lärosäten och Sveriges Riksidrottsförbund (RF).

UMEÅ UNIVERSITET

Om oenighet i ärendet råder kan både lärare och student kontakta Idrottshögskolan för att få råd och stöd i hur ärendet kan hanteras.

4.1 Definition av elitidrottsstudent

Vid Umeå universitet tillämpas två nivåer av elitidrottsavtal. Vilken nivå av avtal studenten tecknar är avhängt vilka krav den uppfyller. Kraven beskrivs enligt två olika definitioner av *elitidrottare*.

Riksidrottsförbundet (RF) har en striktare definition av elitidrottsstudent, så kallad RIU-student. För att erhålla ett sådant avtal ska elitidrottaren tillhöra ett svenskt specialidrottsförbund (SF). Elitidrottarens SF intygar att elitidrottsstudenten uppfyller kraven. Umeå universitet har också en egen, bredare, definition av elitidrottsstudent, så kallad Idrottshögskolestudent (IH-student). För ett sådant avtal ska elitidrottsstudentens förening intyga att kraven uppfylls.

En elitidrottsstudent bedriver elitidrott i sådan omfattning att anpassade studier är önskvärda, därutöver behöver minst ett av följande kriterier vara uppfyllt:

RIU-student Elitidrottsstudent RIU-nivå <i>Intygas av SF</i>	IH-student Elitidrottsstudent UmU-nivå <i>Intygas av förening</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Uttagen i svenskt junior- eller seniorlandslag. • Tävlrar på hög internationell nivå inom individuell idrott. • Spelar lagbollidrott i högsta divisionen på nationell eller internationell seniornivå. • Är identifierad av eller deltar i landslagets utvecklingsverksamhet. • Bedöms på sikt kunna ta en plats i seniorlandslag eller tävla på hög internationell nivå. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tävlrar och konkurrerar inom individuell idrott på lägst nationell mästerskapsnivå*. • Spelar lagbollidrott på näst högsta divisionen på nationell seniornivå (under förutsättning att det finns minst fyra). • Är huvudtränare för individuell elitaktiv eller elitlag. • Är förbundskapten eller förbundstränare för junior- eller seniorlandslag. • Är förbundsdomare på nationell och/eller internationell nivå. <p><i>*under förutsättning att mästerskapet krävt kvalificerande och/eller att den aktive tillhör mästerskapets s.k. elitklass, som vid till exempel skytte.</i></p>

4.2 Internationella studenter

Internationella studenter har samma möjlighet att teckna elitidrottsavtal via Idrottshögskolan som övriga elitidrottsstudenter om det tillhör motsvarande RIU-nivån. Respektive National Sports Federation behöver intyga deras idrottsliga nivå.

UMEÅ UNIVERSITET

4.3 Antagning och krav

Elitidrottsstudenter har ingen särskild förtur till platser på kurser/program och kraven på elitidrottsstudenter ska vara lika som för övriga studenter. Studenten ska, på begäran, kunna redogöra för och intyga de idrottsliga arrangemang som gör att studenten inte kan närvara vid obligatoriska moment.

5. Avtal

5.1 Handläggning och kopior

När intyg från aktuellt specialidrottsförbund (för RIU-studenter) eller aktuell förening (för IH-studenter) inkommit så undertecknas elitidrottsavtalet av den aktuelle studenten samt av Idrottshögskolans områdeschef tillika DK-koordinator. Avtalet upprättas i två exemplar. Studenten erhåller ett original och det andra arkiveras på Idrottshögskolans kansli. Idrottshögskolan skickar en kopia på avtalet till respektive studievägledare med uppmaning om att informera de lärare som kan komma att beröras.

Studenten ska kunna visa upp sitt avtal på begäran och institutioner och enheter kan närsomhelst begära att få en kopia av avtalet.

5.2 Giltighetstid

Elitidrottsavtalet tecknas vanligtvis i samband med att studenten påbörjar sina studier alternativt när behov av en studieanpassning uppstår. Det undertecknade elitidrottsavtalet är giltigt så länge som studenten dels studerar vid Umeå universitet, dels idrottar på intygad elitnivå. Detta följs upp av Idrottshögskolan en gång per år.

Däremellan har studenten skyldighet att meddela Idrottshögskolans kansli om förändringar sker, till exempel klubb- eller nivåbyte, studieuppehåll osv. Studenten är också skyldig att meddela Idrottshögskolans kansli om den avslutat sina studier eller inte längre idrottar på elitidrottsnivå.

6. Anpassade studier

Flexibla studier, i form av olika typer av studieanpassningar, bidrar till elitidrottande studenters framgångsrika hantering av sina dubbla karriärer, enligt såväl forskning som beprövad erfarenhet.³

³ Stambulova, N., & Wyleman, P. (2019). Psychology of athletes' dual careers: A state-of the art critical review of the European discourse. *Psychology of Sport and Exercise*, 42, 74–88. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2018.11.013>;
Linnér, L., Stambulova, N., & Ziegert, K. (2021). Maintaining dual career balance: A scenario perspective on Swedish university student-athletes' experiences and coping. *Scandinavian Journal of Sport and Exercise Psychology*, 3, 47–55. <https://doi.org/10.7146/sjsep.v3i.125734>; <https://doi.org/10.7146/sjsep.v3i.125734>;
Linnér L., Stambulova, N., & Franck, A. (2021). RIU/EVL-Barometer 2021 - Nationell rapport till Riksidrottsförbundet [statistisk rapport]. Riksidrottsförbundet.

UMEÅ UNIVERSITET

Utgångspunkt

Lärosätet ska ge elitidrottare möjlighet till individuellt studieupplägg på utbildningsprogram och dess olika delkurser samt på fristående kurser. Lärosätet ska ge studenterna möjligheter till anpassade studier vad det gäller undervisningsformer, studietakt och tentamina.⁴

Studenter kan inte begära studieanpassningar för studier utöver fulltidsstudier om inte dessa är en del av den individuella studieplan som tagits fram i samråd med studievägledare. Rätten till studieanpassningar gäller så länge elitidrottande utövas.

6.1 Framförhållning

Elitidrottsstudenten förutsätts ha god framförhållning om den behöver studieanpassningar. Så snart schemat för kursen samt tränings-/tävlings-schemat är klart ska studenten, vid behov av eventuella studieanpassningar, initiera och föra dialog med respektive studievägledare, alternativt lärare om detta. Med god framförhållning innebär i normalfallet minst fyra (4) veckor när det gäller prov på annan ort och minst två (2) veckor vid övriga examinationer. Undantagsfall gäller när elitidrottsstudenten får sent besked om uttagning så som vid läger, tävling eller match, då ska institutionen eller enheten undersöka möjligheterna till att bistå med studieanpassning ändå.

6.2 Distansstudier

För många elitidrottare kan en relativt enkel lösning vara att välja kurser eller program som går på distans. Dock kan även distanskurser och program innefatta vissa obligatoriska träffar på campus.

En elitidrottsstudent kan inte förvänta sig eller begära att läsa ett campusprogram eller campusbaserad fristående kurs helt på distans.

6.3 Fördröjd eller ökad studietakt

Studenter med elitidrottsavtal kan ha en önskan om anpassad studiegång med en eventuell fördröjd eller ökad studietakt. Om så är fallet ansvarar studenten för att ta kontakt med respektive studievägledare för att diskutera i vilken utsträckning och omfattning det är möjligt med anpassad studiegång. Tillsammans tar de sedan fram en dokumenterad individuell studieplan, med särskilt beaktande av behörighetskrav till kommande kurser. Ett alternativ kan vara att variera studietakten, dvs. läsa intensivt under vissa perioder på året och mindre under andra perioder.

Vid diskussion kring förändring av studietakten ska tränings-, match- och reseprogram tillhandahållas av studenten. Idrottshögskolans DK-koordinator kan med fördel vara ett stöd för studievägledarna på institutionerna i detta arbete.

⁴ Avtal angående Riksidrottsuniversitet (RIU) mellan RIU/EVL-lärosäten och Sveriges Riksidrottsförbund (RF). § 4 Lärosätets åtagande: Anpassade studier.

UMEÅ UNIVERSITET

Fördröjd studietakt kan påverka möjligheten att erhålla studiemedel från CSN samt storleken på studiemedlen. Studenten ansvarar för att kontakta CSN om det råder osäkerhet kring hur studietakten påverkar studiemedlen.

7. Undervisning

7.1 Föreläsningar

Om en elitidrottsstudent på grund av sitt idrottsutövande inte har möjlighet att närvara vid föreläsningar uppmanas studenten att i första hand försöka få tillgång till föreläsning-anteckningar från medstudenter samt av berörd lärare. Gällande inspelning av föreläsningar gäller regler för ljudupptagning, fotografering och filmning mm i samband med undervisningssituationer.⁵

7.2 Schemaläggning och gruppindelningar

Om det är praktiskt genomförbart är det fördelaktigt om elitidrottsstudenten och läraren i god tid har en dialog när gruppindelningar görs. Detta initiativ ska i så fall tas av aktuell student.

Flexibilitet vad gäller gruppindelningar med olika schemalagda tider är dock eftersträvänsvärt, dvs. att elitidrottsstudenter får tider som passar bättre gentemot tränings-, tävlings- eller matchschema. Elitidrottsstudenten ansvarar i så fall för att med utgångspunkt i schemat kontakta undervisande lärare/kursansvarig med ett motiverat förslag på gruppstillhörighet.

7.3 Praktik/VFU (verksamhetsförlagd utbildning)

Utgångspunkt

Studenten ska erbjudas praktik/VFU på en ort där den elitidrottande studenten kan kombinera träning/tävling och praktik/VFU. Vid konkurrens om praktikplatser ingår elitidrottande studenter i en av förtursgrupperna enligt dokumentet Regel för praktik och studieresor.

Elitidrottsstudenten ska bifoga sitt elitidrottsavtal när de ansöker om en specifik praktik/VFU-placering samt motivera val av praktikort utifrån sina förutsättningar att bedriva sin elitidrottssatsning.

Om det uppstår en konkurrenssituation om praktikplaceringar mellan elitidrottsstudenter ska elitidrottsstudenter med RIU-nivå prioriterad före elitidrottsstudenter med UmU-nivå. Kvarstår problemet kan placeringsansvarig i dialog med Idrottshögskolans DK-koordinator göra en bedömning utifrån studenternas idrottsliga behov. Elitidrottande student ska

⁵ UmU 500-4078-08, [Regler för ljudupptagning, fotografering och filmning mm i samband med undervisningssituationer](#)

UMEÅ UNIVERSITET

erbjudas VFU/praktik på en ort där den elitidrottande studenten kan kombinera träning/tävling med VFU/praktik om sådan plats finns.

Om inte studenten har möjlighet att närvara fullt ut på sin VFU/praktik pga. idrottsliga skäl (såsom tävling/match/läger) ska möjligheten att genomföra delar av VFU/praktik vid annat tillfälle, vilket i vissa fall kan leda till en reducerad studietakt.

8. Prov (examinationsformer)

8.1 Prov på annan ort

Utgångspunkt

Elitidrottsavtal är att betrakta som särskilda skäl varför dessa ges rätt att examineras på annan ort under följande förutsättningar: ”Prov genomförs normalt på den ort där kursen ges eller är orsberoende. Om särskilda skäl föreligger kan en student ha möjlighet att göra prov på annan ort. En student som önskar göra prov på annan ort ska ansöka om det hos ansvarig institution minst en månad före aktuellt provtillfälle. Examinator kan besluta att prov får genomföras på annan ort om det kan genomföras på ett likvärdigt sätt som på huvudorten och lokal kan anordnas till rimlig kostnad för institutionen samt att provet kan genomföras samtidigt som provet genomförs på huvudorten. Elitidrottande studenter som har elitidrottsavtal med Umeå universitet anses ha särskilda skäl att göra prov på annan ort.”⁶

Om studenten vid provtillfället pga. tävling, match eller träningsläger på annan ort inte kan närvara vid ordinarie examination, kan studenten examineras på den ort där den befinner sig, samma dag och samma tid som övriga studenter under förutsättning att examinationen sker rättssäkert. Prov ska skrivas på en annan statlig myndighet, i första hand vid ett annat universitet/en annan högskola. Om det inte är möjligt kan till exempel arbetsförmedling, polisstation, lärcenter eller liknande kontaktas. Student ansvarar för att meddela behov av att få skriva tentamen på annan ort till berörd personal och att undersöka alternativen.

I dialog mellan program-/studievägledare, berörd lärare och student bestäms vem som kontaktar aktuell myndighet för att boka prov. Eventuella merkostnader för prov ligger på kursansvarig institution, läs om ekonomisk kompensation under punkt 9.1.

Kontakt kan tas med Idrottshögskolan för att få hjälp med bokning av lokaler och skrivvakter. Etablerade samarbeten finns med andra Riksidrottsuniversitet och Elitidrottsvänliga lärosäten.⁷

⁶ Dnr: FS 1.1.-574-22 Regel för betyg och examination

⁷ <https://www.rf.se/RFarbetarmed/Elitidrott/riksidrottsuniversitetochelitidrottsvanligalorosaten>

UMEÅ UNIVERSITET

8.2 Proov vid annan tidpunkt

Utgångspunkt

Studenten har alltid ansvaret för att i förväg meddela förhinder och ska på begäran kunna påvisa giltiga skäl till förhindret.

När både prov och omprov sammanfaller med idrotten bör studenten erbjudas ytterligare ett extra tentamenstillfälle i närtid (inom 2 månader från datum för omprov). Tidpunkt för det extra tentamenstillfallet bör tas fram i samråd mellan student och lärare utifrån gällande regler och riktlinjer för grundutbildning.

När både prov och omprov sammanfaller med internationella mästerskap såsom EM, VM, OS och Paralympics ska elitidrottsstudenten erbjudas ett extra provtillfälle i närtid.

Vid övrig tränings- och tävlingsverksamhet på internationell nivå bör studenten erbjudas ytterligare ett extra provtillfälle i närtid. Detta görs för att studenten ska kunna följa sin ordinarie (eller individuella) studieplan och främja en god genomströmning.

Även när prov och omprov sammanfaller med nationella tävlingar och seriematcher bör institutionen eftersträva att erbjuda ett extra provtillfälle i närtid.

Tidpunkt för extra provtillfälle bör diskuteras i förväg med studenten så att det förläggs utifrån deras möjlighet att genomföra examinationen.

Om studenten, pga. av idrottsliga skäl, varken har möjlighet att examineras vid ordinarie provtillfälle eller vid omprovstillfälle bör institutionen/enheten se över om studenten kan examineras tillsammans med en annan kursgrupp i närtid. Detta görs för att undvika att studenterna behöver göra flera examinationer vid uppsamlingar i januari/augusti.

8.3 Andra examinerande moment

Om en student med elitidrottsavtal pga. tävling/läger/träning inte har möjlighet att närvara vid obligatoriskt moment till exempel hemtentamen, muntlig tentamen, deltagande i obligatoriska utbildningsmoment, gruppuppgift, PM, laboration och seminarium, bör läraren se över möjligheten att studenten examineras online eller om obligatoriska momentet kan ersättas med annan uppgift vars omfattning står i rimlig proportion till momentet, se Regler för betyg och examination på grund- och avancerad nivå.⁸ Examinator har tolkningsföreträde och beslutar i varje enskilt fall.

Om en alternativ examinationsform inte är aktuell ska studenterna hänvisas till omprovstillfallet. Om det inte heller är praktiskt möjligt för studenten att delta vid omprovstillfallet, pga. att det sammanfaller med idrotten, ska studenten erbjudas ytterligare ett omprovstillfälle.

⁸ Dnr: FS 1.1.-574-22 Regel för betyg och examination

UMEÅ UNIVERSITET

8.4 Tidpunkt för examination

I de fall en elitidrottare behöver tidigare- eller senarelägga klockslag för tentamen än övriga studentgruppen, till exempel på grund av resor till och från tävlingar eller matcher, bör detta vara möjligt, under förutsättning att examinationen kan genomföras rättssäkert. Det innebär exempelvis att skrivtiden endast marginellt kan överlappa ordinarie skrivtid och innan beslut om överlappning beslutas måste det säkerställas att student som skriver tidigare/senare inte har möjlighet att interagera med övriga studenter.

8.5 Kandidat och magister-/master examensarbete

Studenter med elitidrottsavtal ska ges möjlighet att skriva kandidat-, magister- eller masterexamensarbeten individuellt även om institutionens praxis säger att studenterna ska skriva i par.

9. Ekonomi

9.1 Ersättning till fakulteter/institutioner/enheter/lärare

Varje år erhåller Idrottshögskolan ett grundutbildningsbidrag från Universitetsledningen. Dessa resurser fördelas oavkortat till fakulteterna under oktober/november under benämningen elitidrottspeng.⁹ Fördelningen görs procentuellt utifrån hur många elitidrottsstudenter som finns vid varje fakultet. Respektive fakultet fördelar därefter ut medlen till respektive institution/enhet som ersättning för omkostnader kring elitidrottsstudenterna, till exempel extra timmar till lärare eller kostnader kring examinationer på annan ort.

⁹ Verksamhetsplan 2015 samt Resursfördelning/budget 2015, Samhällsvetenskaplig fakultet, sid 65 (Kap 7, Fakultets gemensamma beslut).